

Thuis op school:

Naar een schoolcultuur waarin álle jongeren zich thuisvoelen en optimaal kunnen (excel)leren.

Dr. Jozefien De Leersnyder

‘The extent to which students feel personally accepted, respected, included, and supported by others in the school social environment’

(Goodenow 1993, 80)

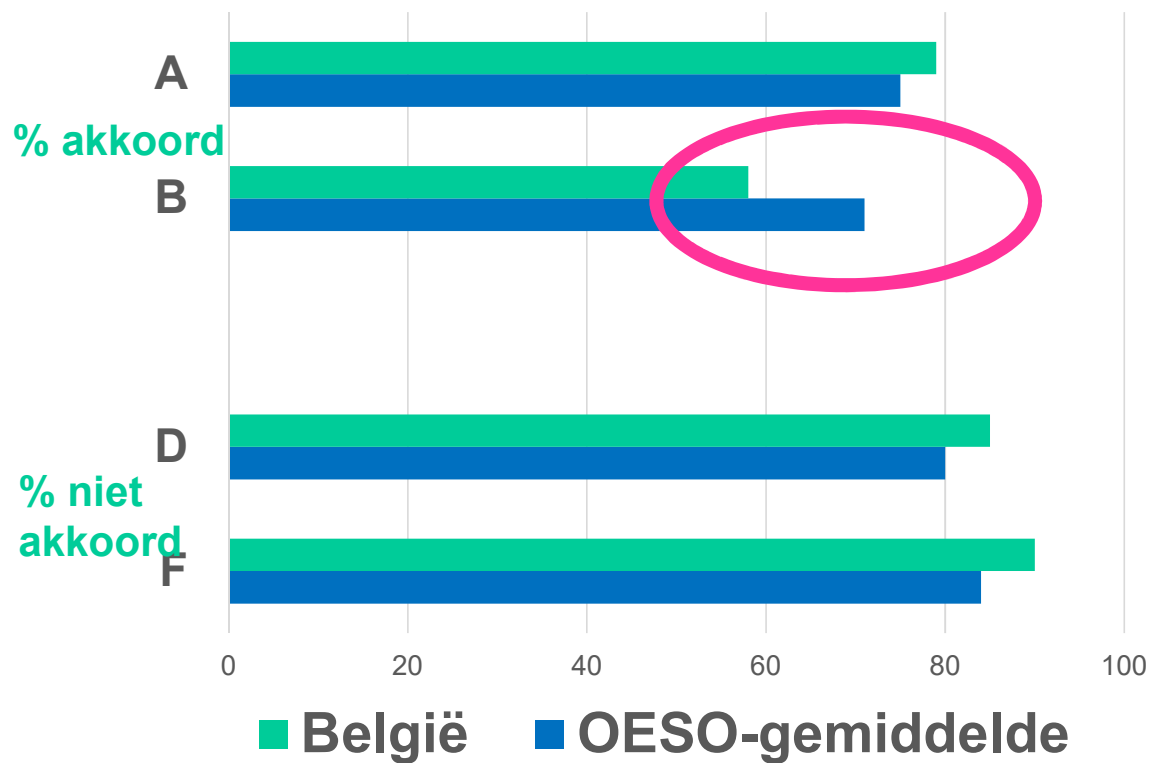
This is...

**Plaats
om jezelf
te zijn**

**én waar anderen jou
waarderen om wie je bent**

Thuis op school?

PISA-data 2018; OECD 2019

Percentage of students who agreed or strongly agreed with the following statements

A I make friends easily at school

B I feel like I belong at school

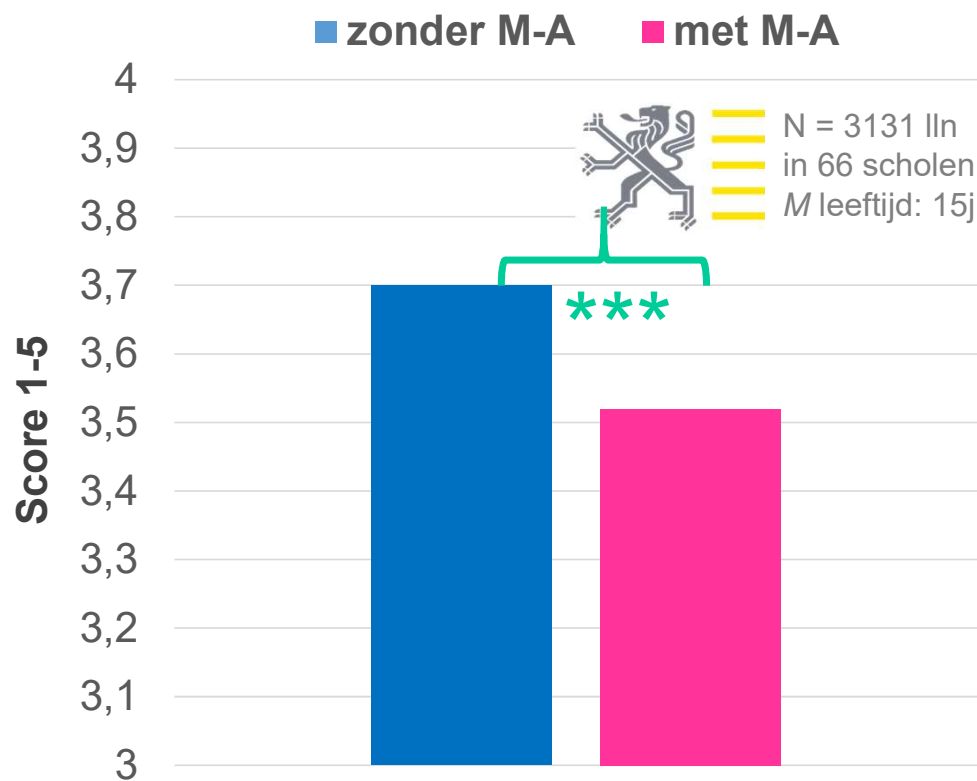
Percentage of students who disagreed or strongly disagreed with the following statements

D I feel like an outsider (or left out of things) at school

F I feel lonely at school

Thuis op school?

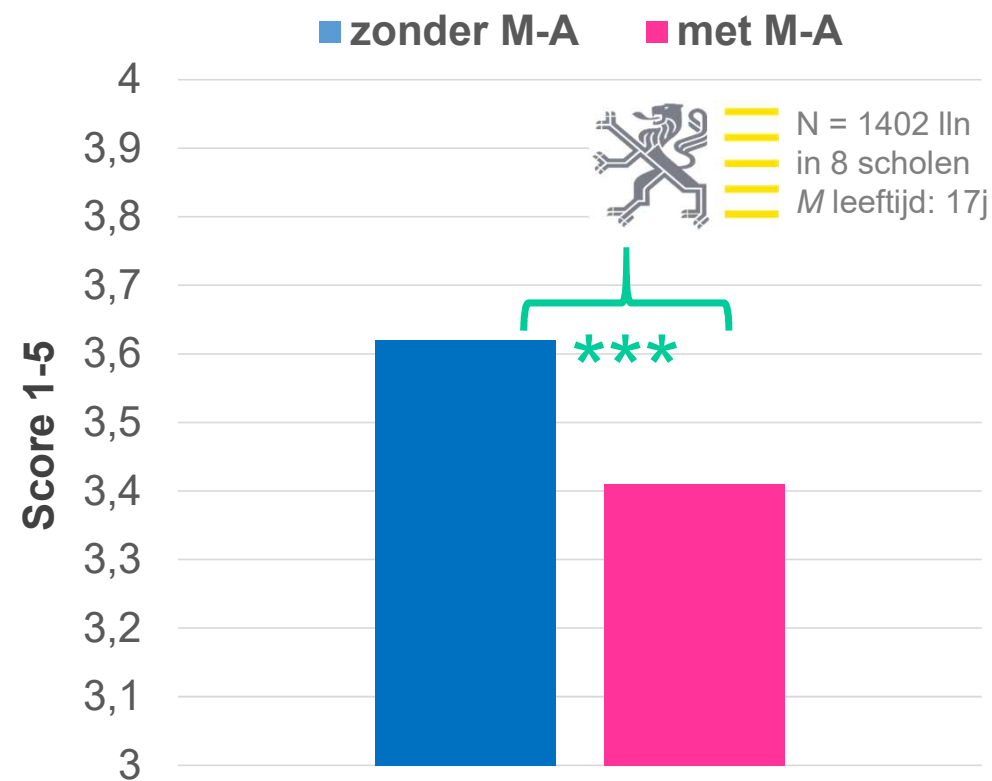
De Leersnyder, 2019
Celeste, Baysu, Phalet, Meeussen & Kende, 2019

In welke mate zijn deze uitspraken 'waar' voor jou?

Ik ben **trots** dat ik leerling ben van deze school

Ik voel me **gelukkig** in deze school

Ik voel me **thuis** in deze school

Ik zou liever naar een **andere** school gaan. (omgekeerd)

Ik zou deze school **aanraden** aan andere jongeren

Overzicht

- **Deel I: Het belang van thuisvoelen op school**
 - De hardnekkige prestatiekloof
 - Pogingen om de kloof te verklaren
 - De rol van thuisvoelen in de verklaring van de prestatiekloof
- **Deel II: Thuisvoelen en visies op diversiteit**
 - 3 Brillen om naar diversiteit te kijken
 - De impact van elke bril
 - Huh?
- **Deel III: Yes we can!**
 - Expliciete signalen van thuishoren
 - Impliciete signalen van thuishoren
 - Simpele interventies en de rol van de leerkracht

Even voorstellen...

KU LEUVEN

KU LEUVEN Search

CENTER FOR SOCIAL AND CULTURAL PSYCHOLOGY

HOME INFO NEWS EDUCATION RESEARCH EVENTS LOGIN CSCP FACULTY PPW

CENTER FOR SOCIAL AND CULTURAL PSYCHOLOGY

The Center for Social and Cultural Psychology (CSCP) is dedicated to the basic and applied study of social psychological and cultural psychological themes.

People

Click [here](#) for an overview of current members and associates of the Center for Social and Cultural Psychology and

Research

The Center for Social and Cultural Psychology is involved in a number of different research projects. Click [here](#)

ECDIS

Etnisch Culturele Diversiteit in Scholen

Hoe gaan scholen om met etnisch culturele diversiteit en wat zijn de gevolgen?

Lager

Jonge Academie

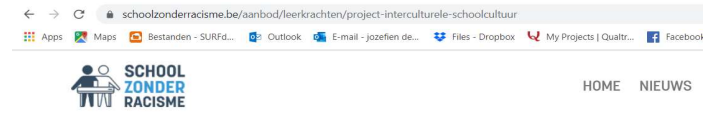

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Hoger

ComeniusNetwerk

de HogerOnderwijsVernieuwers

schoolzonderracisme.be/aanbod/leerkrachten/project-interculturele-schoolcultuur

SCHOOL ZONDER RACISME

HOME NIEUWS

Project 'Interculturele Schoolcultuur'

Een school waar elke leerling zich thuis voelt, waar alle leerlingen gelijke kansen krijgen en ze zich maximaal kunnen ontwikkelen. Wil je van je school een school met een warm karakter maken? Dan staan we klaar om te helpen. Het is nu aan jou om te kiezen of dat alle schoolniveaus in het vizier neemt

Secundair

SCHOOL ZONDER RACISME

Mosterd...

Sociaal & Cultureel Psychologen

Sociologen, pedagogen & Schoolpsychologen

Stakeholders

SCHOOL
ZONDER
RACISME

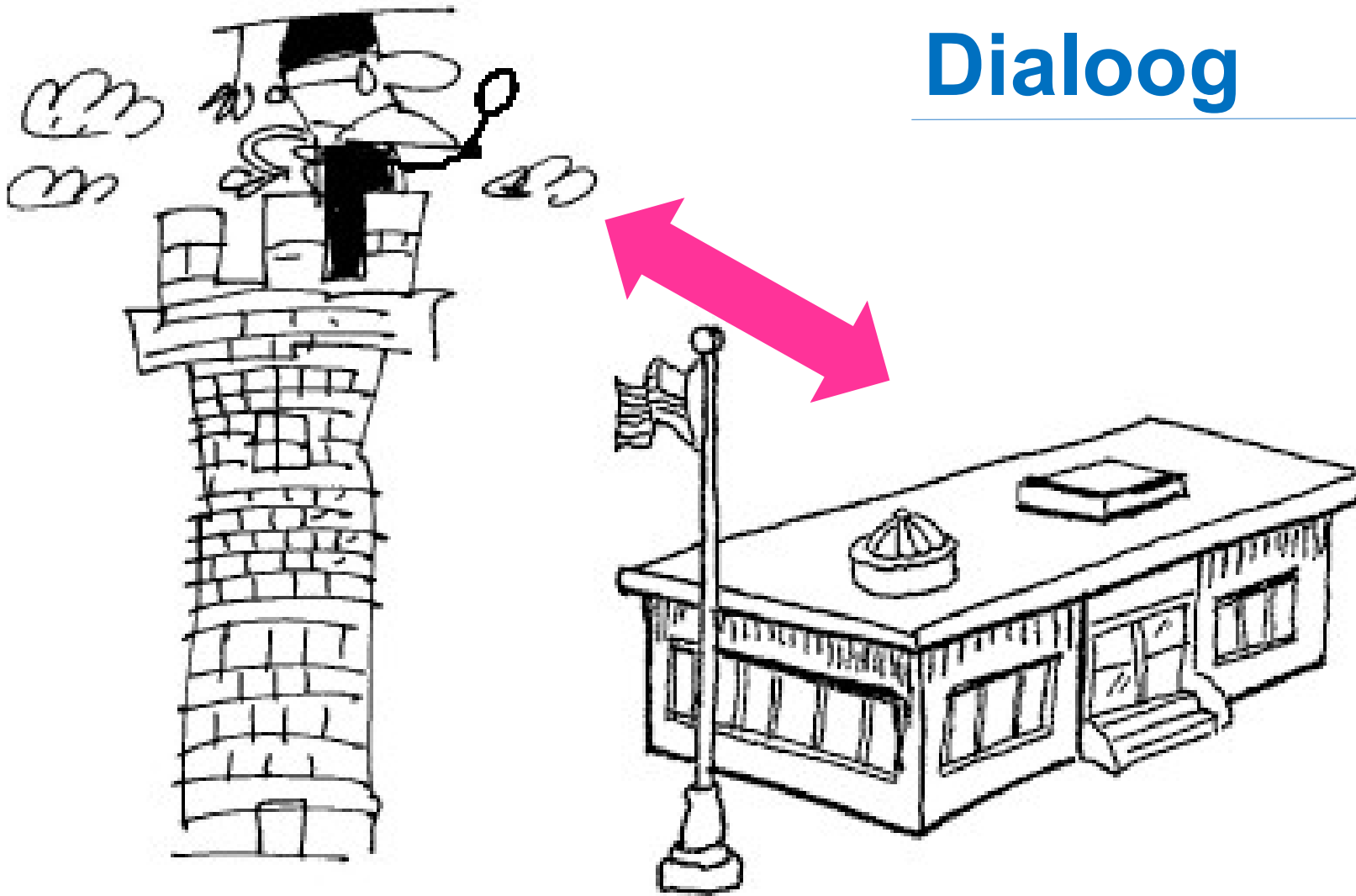
Steun van:

Vlaamse overheid

Dialog

Deel I: Het belang van Thuisvoelen op school

De hardnekkige prestatiekloof

23/09/2021

Deel I: Belang

10

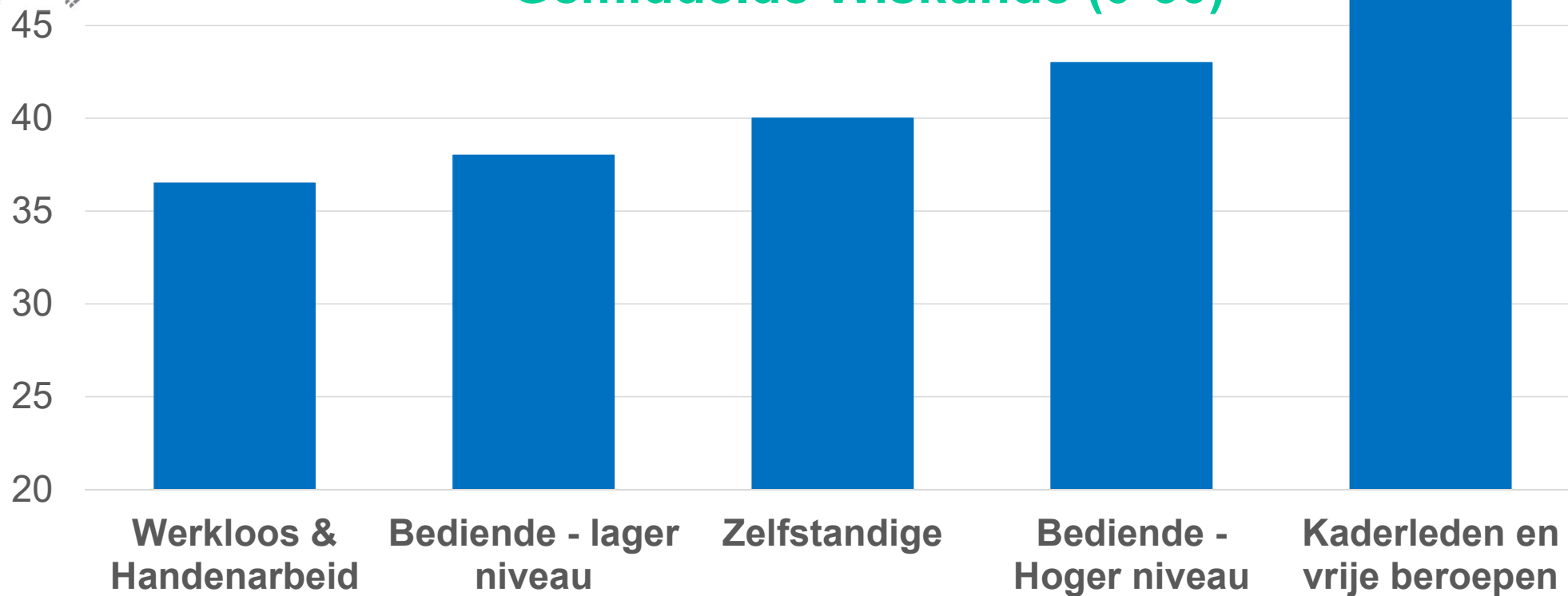
Prestatiekloof: sociale klasse

Agirdag & Korkmazer, 2015

- N = 2845 leerlingen
- in 68 scholen
- 10-12 jaar oud

Gemiddelde Wiskunde (0-60)

Prestatiekloof: Minderheden

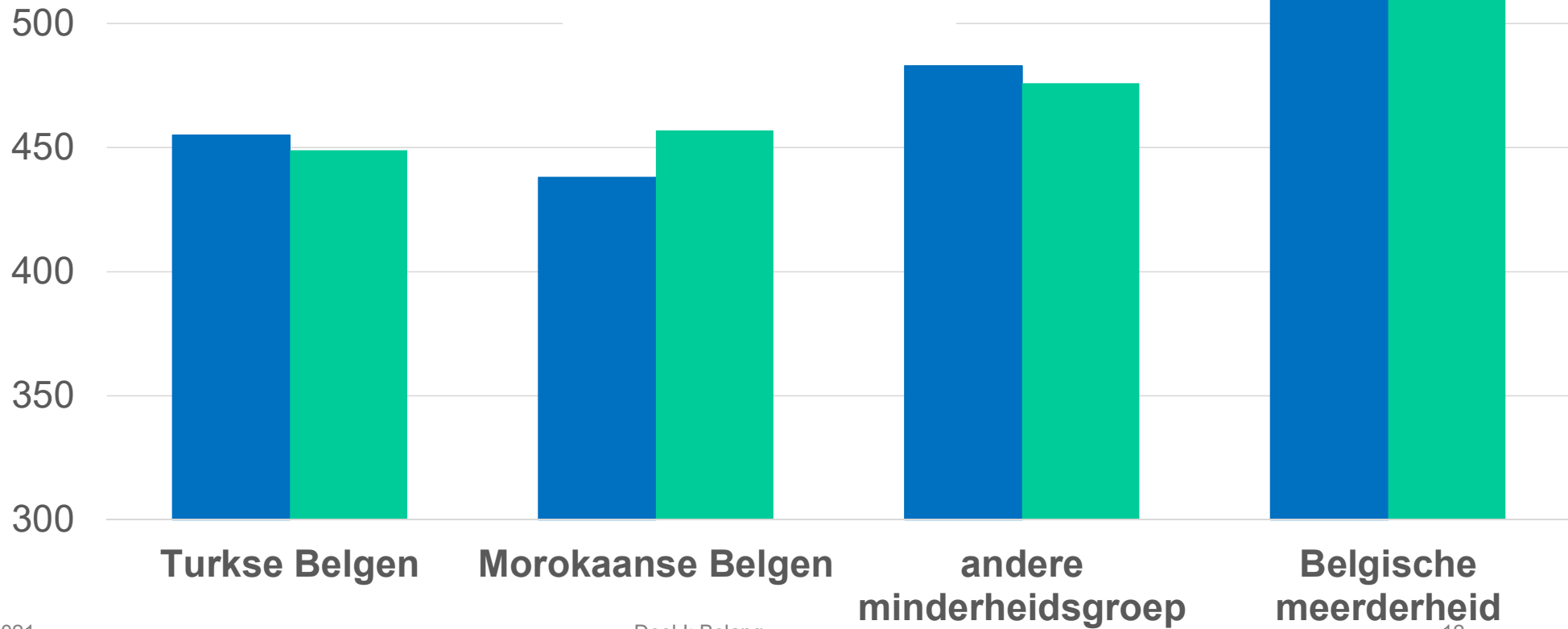
Agirdag & Korkmazer, 2015

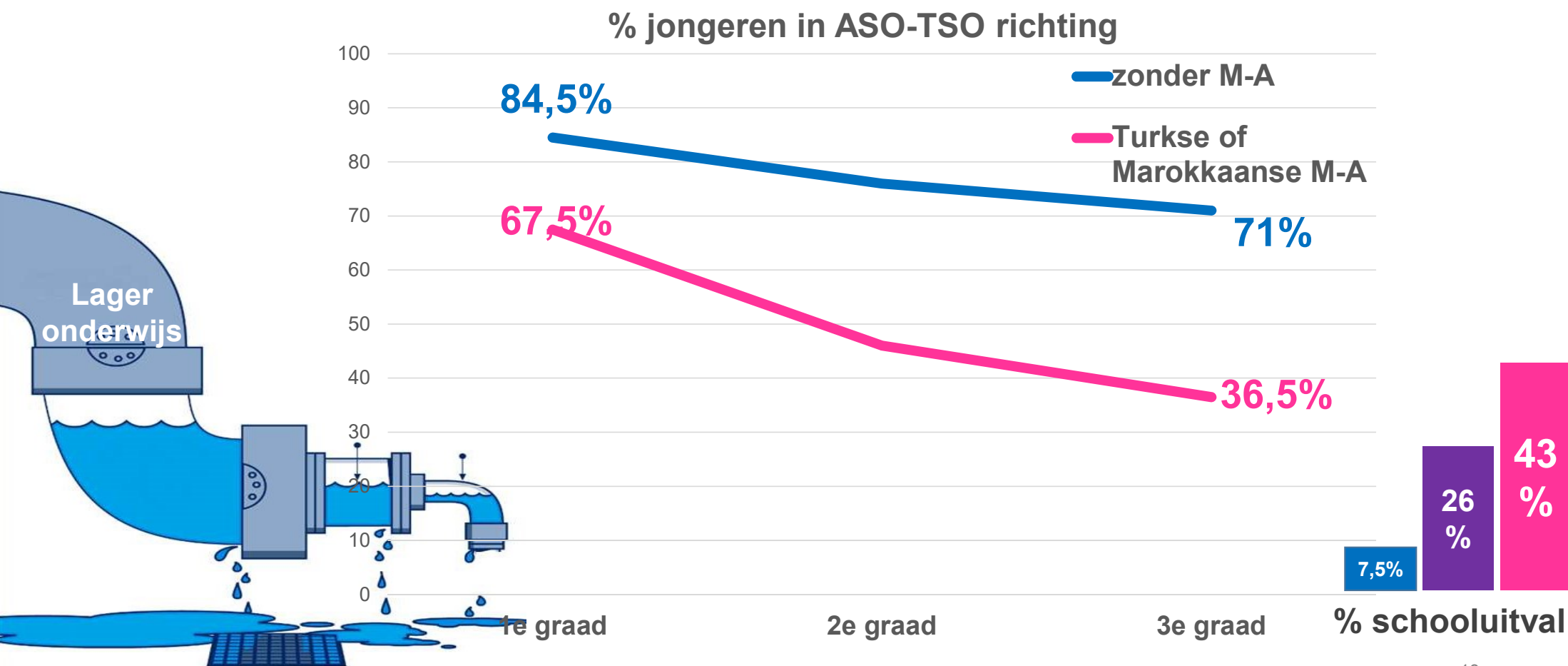
N = 2845 leerlingen
in 68 scholen
10-12 jaar oud

■ Wetenschappen (TIMM)

gemiddelde = 500; SD = 100

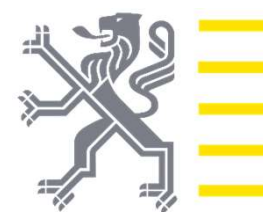
Prestatiekloof: Minderheden

Pogingen om de kloof te verklaren

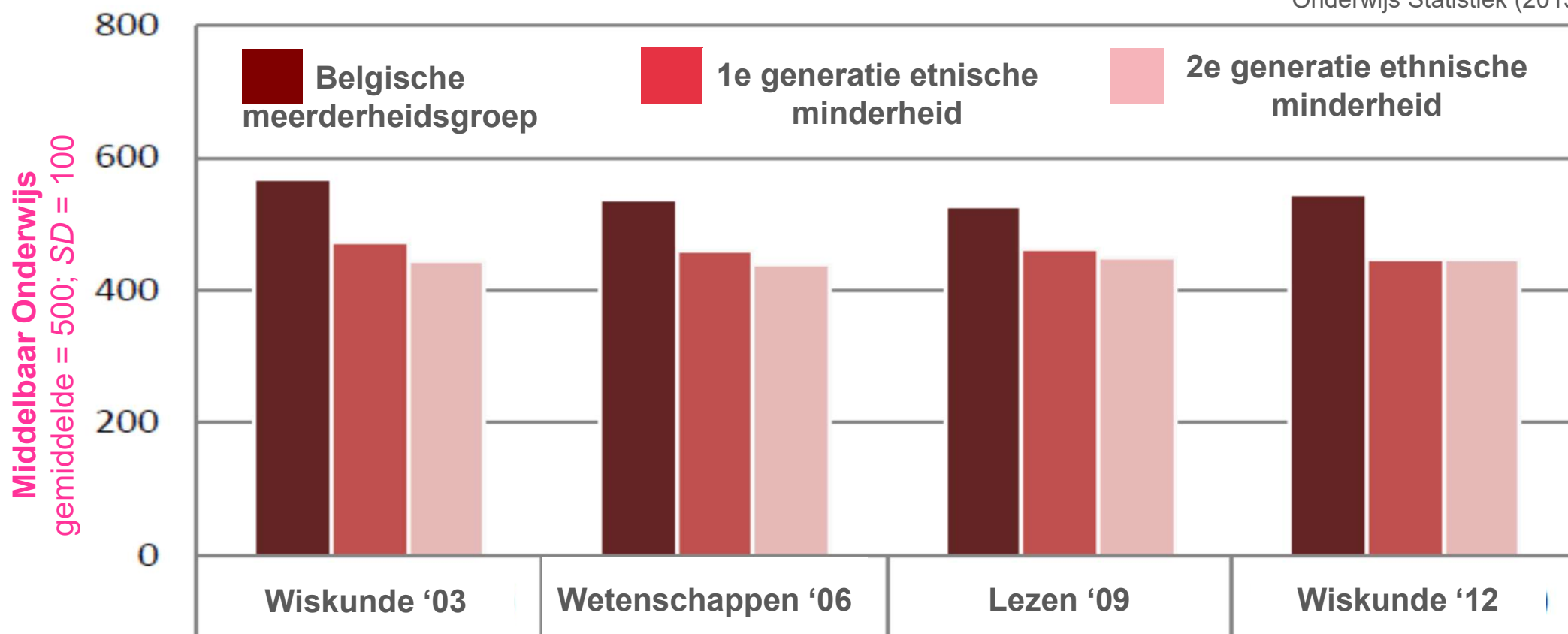

**Individuele
factoren van
kind of
thuissituatie?**

Poging 1: Tijd en Generatie

Nationaal Centrum voor
Onderwijs Statistiek (2015)

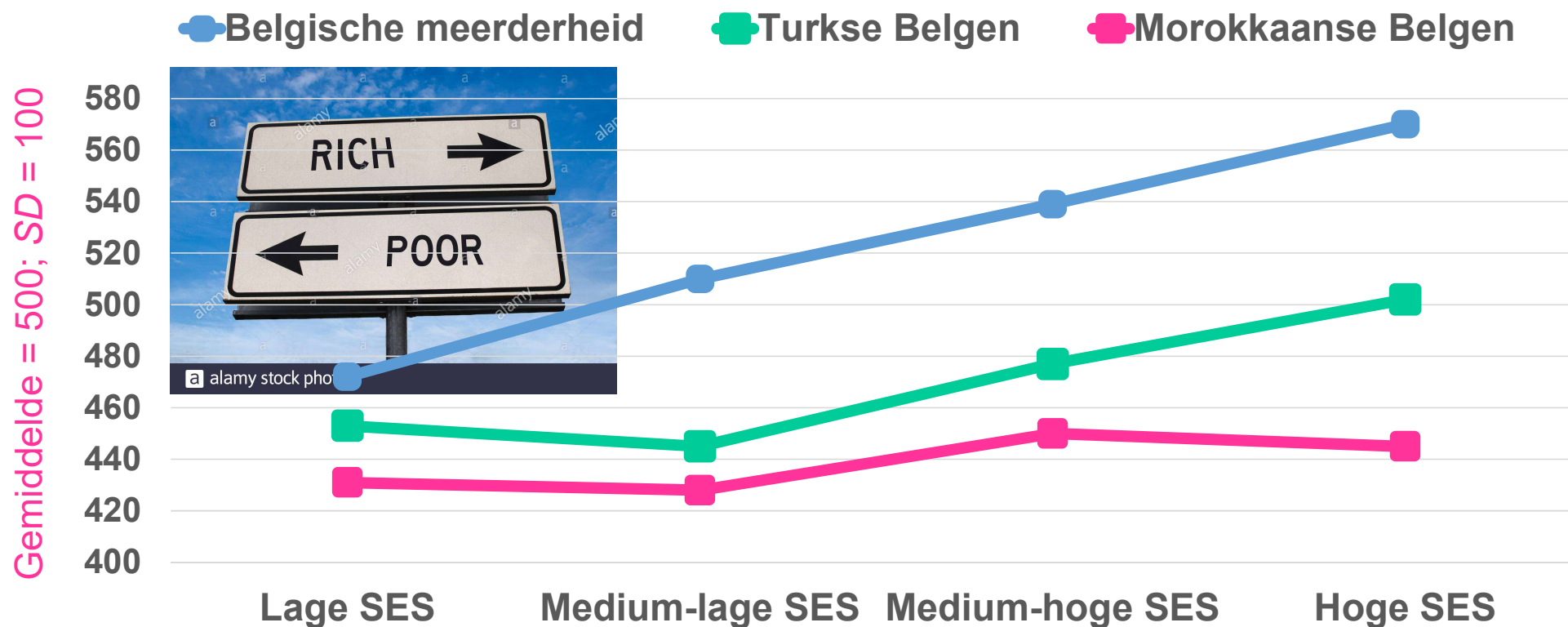

Poging 2: SES

 N = 2845 IIn
in 68 scholen
10-12 jaar oud

Agirdag & Korkmazer, 2015

Wetenschappen

Poging 3: 'Cultuur'

Nationaal Centrum voor
Onderwijs Statistiek (2015)

	<i>Autochtone leerlingen (1)</i>	<i>Leerlingen met migratieachtergrond (2)</i>	<i>Vershil in punten tussen (2) en (1)</i>
Ierland	503	501	-2
VK	499	489	-9
Luxemburg	511	470	-40
Portugal	493	449	-44
Italië	490	442	-48
Griekenland	459	408	-51
Spanje	491	439	-52
Duitsland	528	475	-54
Nederland	531	474	-57
Zweden	490	432	-58
Oostenrijk	517	457	-59
Denemarken	508	442	-66
Frankrijk	508	441	-67
België	530	455	-75
Finland	523	439	-85
Vlaamse Gemeenschap	544	447	-97

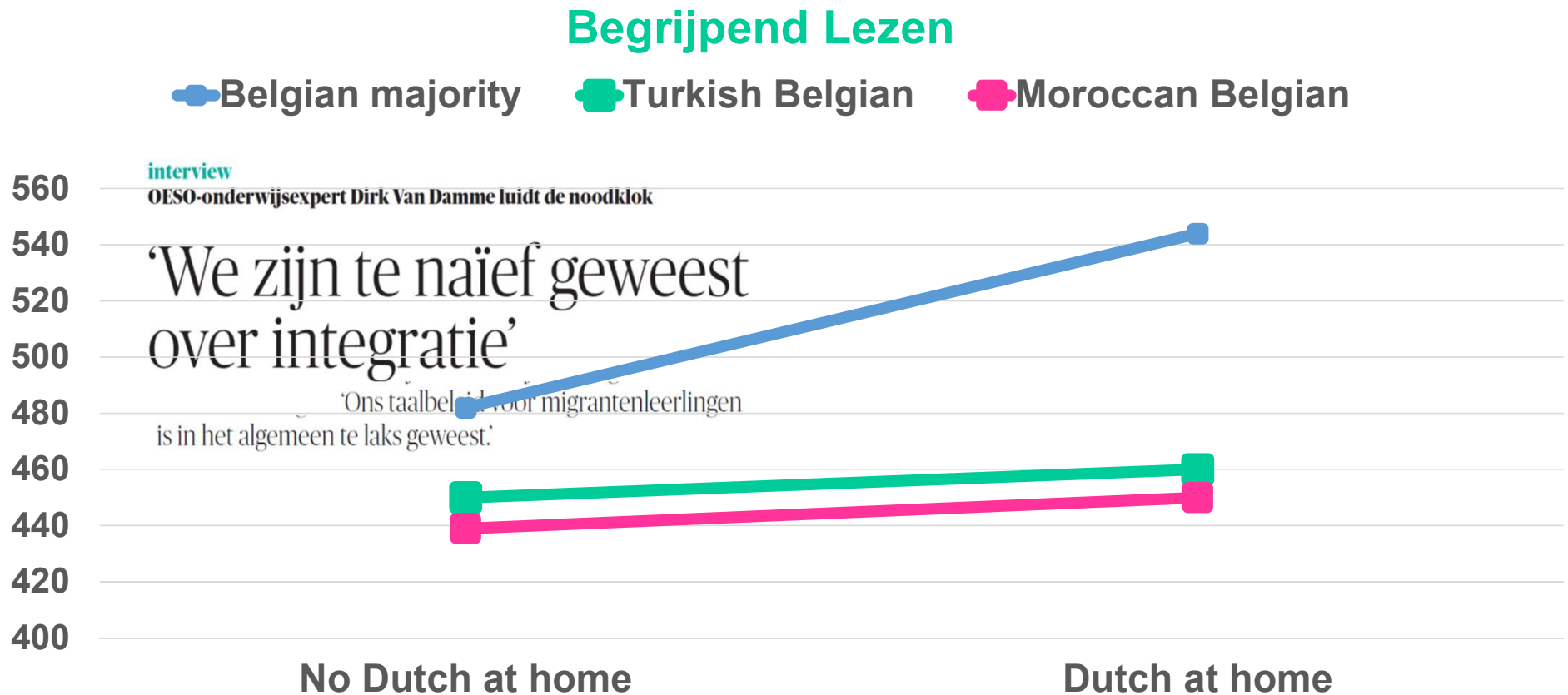
Middelbaar Onderwijs
Scores op wiskunde
gemiddelde = 500
SD = 100

Poging 4: Thuis taal

 N = 2845 IIn
in 68 scholen
10-12 jaar oud

Agirdag & Korkmazer, 2015

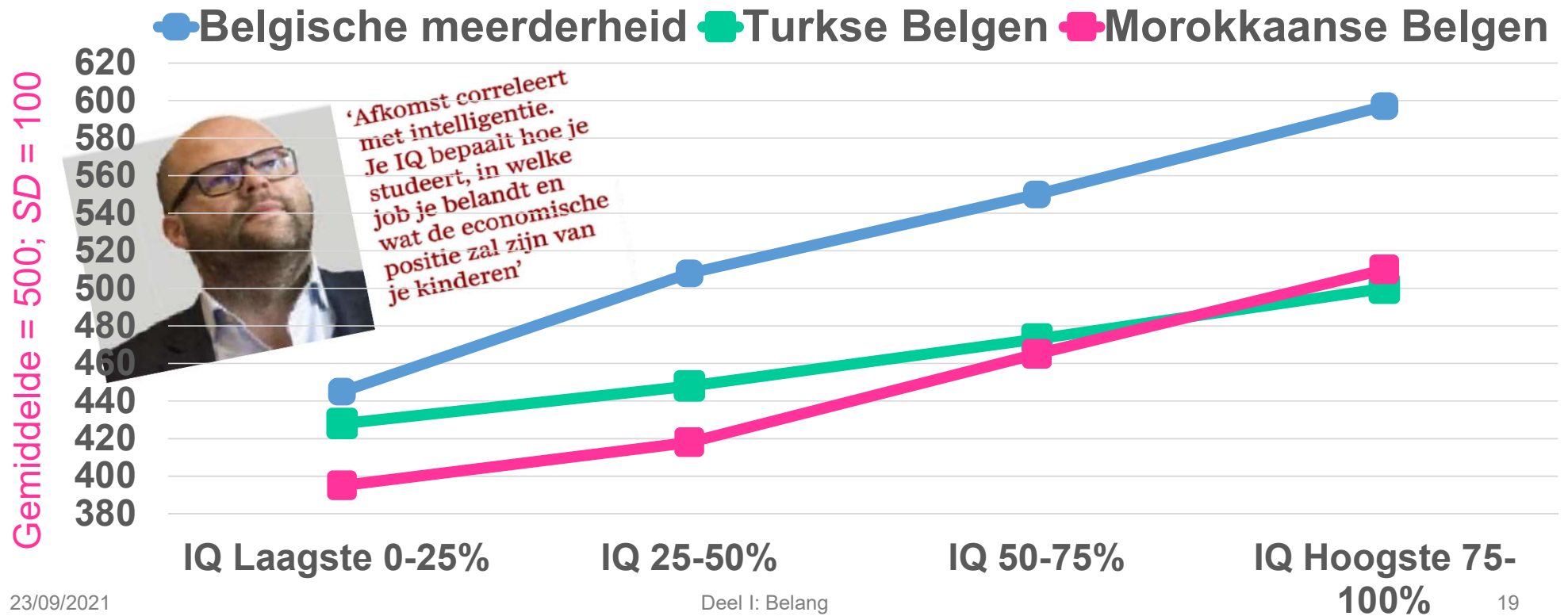

Poging 5: IQ

 N = 2845 IIn
in 68 scholen
10-12 jaar oud

Agirdag & Korkmazer, 2015

Wetenschappen

Verschillende factoren spelen een rol

**Individuele
factoren van
kind of
thuisituatie?**

**Structurele
factoren van het
schoolsteeem
en beschikbare
middelen?**

**Psychologische
factoren?**

<http://www.skolo.org>

Belang van thuisvoelen op school

Steele, 1997, p. 613

“To sustain school success one must be identified with school achievement in the sense of its being a part of one's self-definition, a personal identity to which one is self evaluatively accountable. This accountability translates into sustained achievement motivation. For such an identification to form [...] one must perceive good prospects in the domain. that is. that one has the interests, skills, resources, and opportunities to prosper there, as well as that one belongs there, in the sense of being accepted and valued in the domain. If this relationship to schooling does not form or gets broken, achievement may suffer.

Thuisvoelen op school

Korpershoek et al., 2020

Articles

The relationships between school belonging and students' motivational, social-emotional, behavioural, and academic outcomes in secondary education: a meta-analytic review

H. Korpershoek , E. T. Canrinus , M. Fokkens-Bruinsma & H. de Boer

Pages 641-680 | Received 10 Jun 2018, Accepted 30 Apr 2019, Published online: 27 May 2019

Download citation <https://doi-org.kuleuven.e-bronnen.be/10.1080/02671522.2019.1615116>

 Check for updates

Full Article

Figures & data

References

Citations

Metrics

Licensing

Reprints & Permissions

PDF

ABSTRACT

Formulae display: MathJax

This meta-analytic review examines the relationships between students' sense of school belonging and students' motivational, social-emotional, behavioural, and academic functioning in secondary education. Moreover, it examines to what extent these relationships differ between different student groups (grade level, SES), measurement instruments, and region. The meta-analysis included 82 correlational studies, published in peer-reviewed journals between 2000 and 2018. Results revealed, on average, a small positive correlation with academic achievement, and small to moderate positive correlations with motivational outcomes such as mastery goal orientations; with social-emotional outcomes such as self-concept and self-efficacy; and with behavioural outcomes such as behavioural, cognitive, and agentic engagement. A small negative correlation is observed with absence and dropout rates. Similar results are found across different student groups (grade level, SES). Although the results vary to some extent across measurement instruments and region, generally, the results reveal that school belonging plays an important role in students' school life.

Related res

People also read

Implications for science of learn

Linda Darling-Hammond
Applied Developmental Psychology
Published online: 1

Sense of Belonging and Academic Achievement: Is There a Difference? >

Xin Ma
The Journal of Educational Psychology
Published online: 2

- Schoolprestaties
- Motivatie
- Gedrag
- betrokkenheid

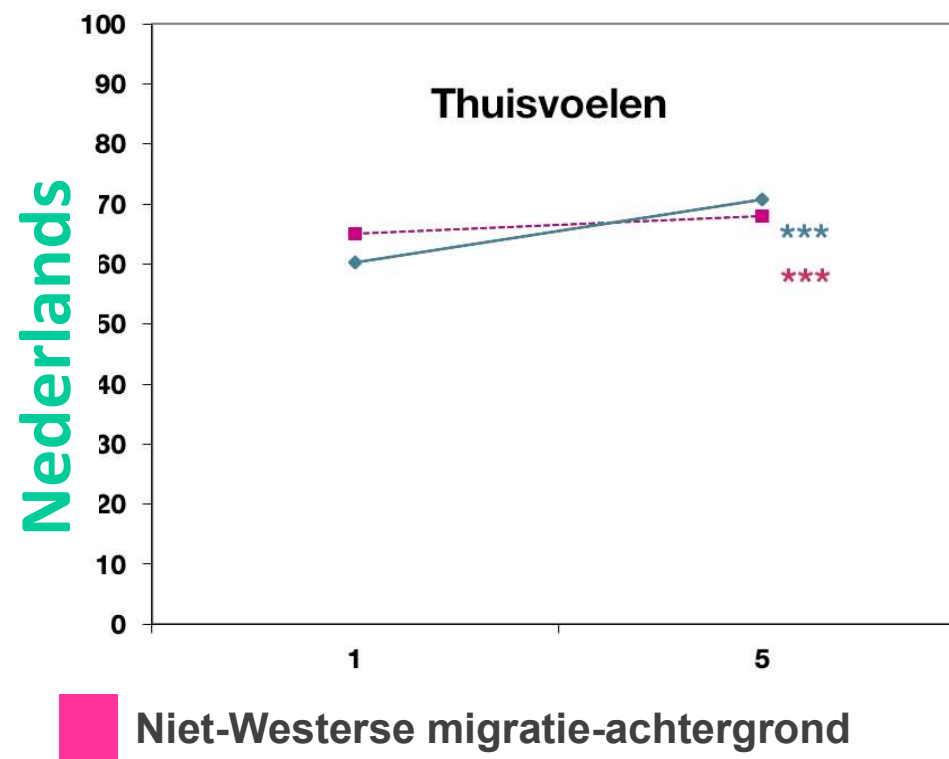
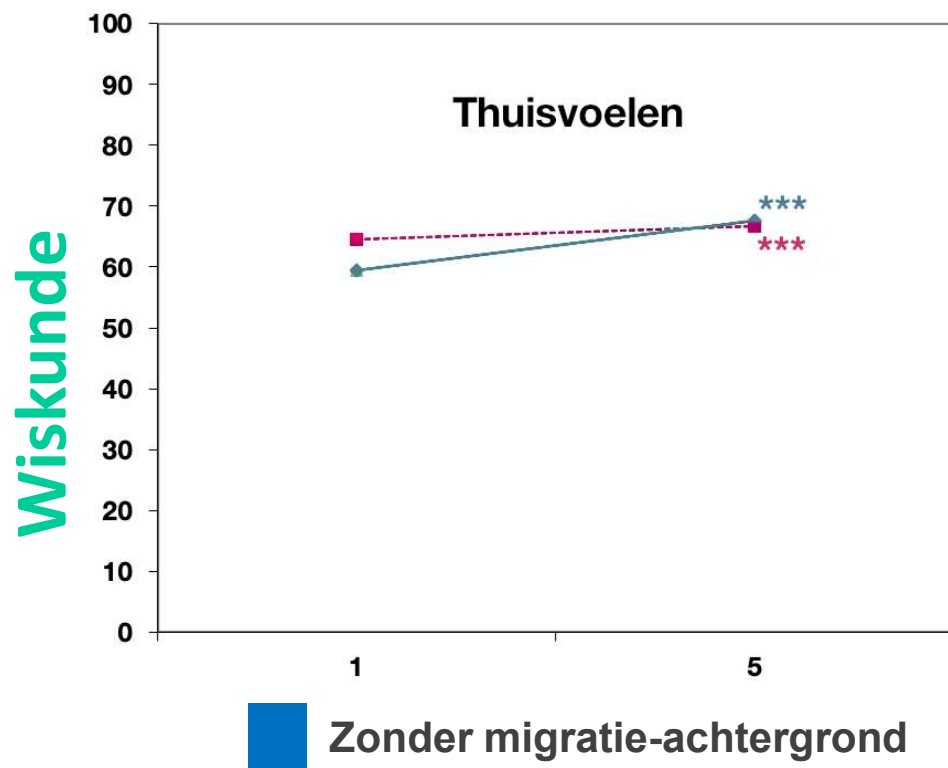
- Afwezigheid
- Schooluitval

Thuisvoelen op school

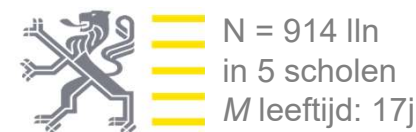
 N = 1402 IIn
in 8 scholen
M leeftijd: 17j

De Leersnyder, 2019

Impact op punten

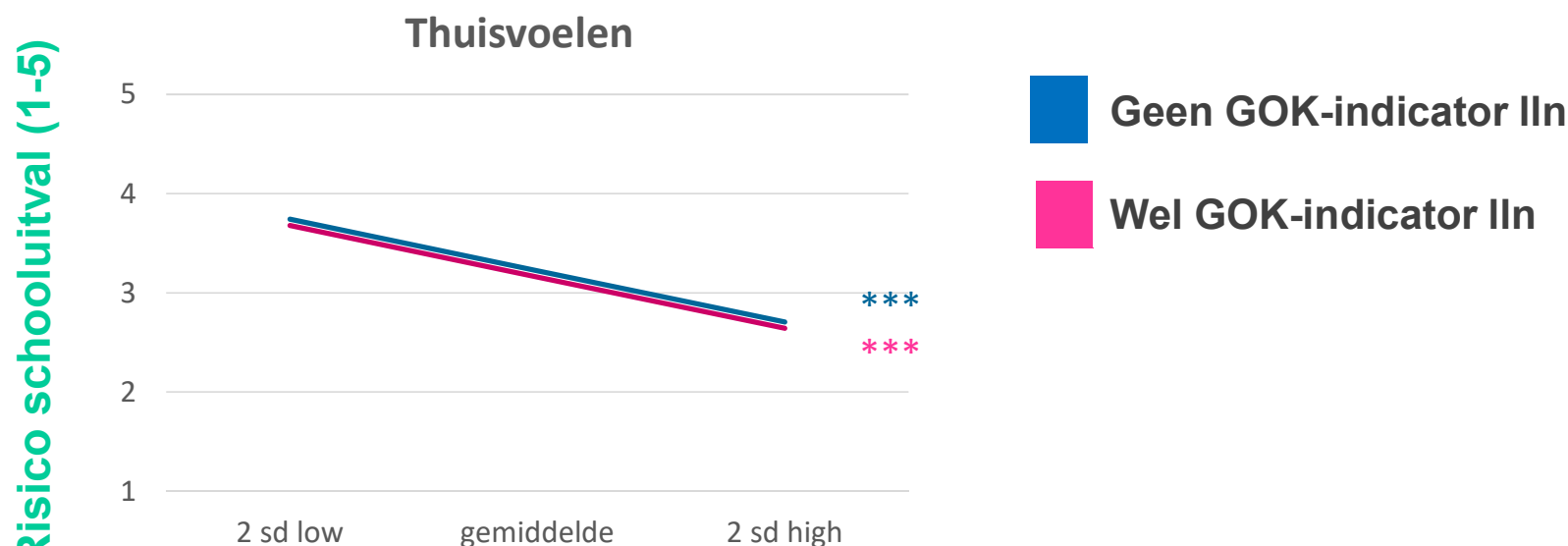

Thuisvoelen op school

De Leersnyder & Meeussen, 2020

Impact op risico schooluitval *tijdens* Covid lock-down

Hoe 'waar' zijn deze uitspraken voor jou tijdens deze lockdown?
Ik ben **tevreden** over de kwaliteit van mijn schoolwerk (omgekeerd)
Ik denk soms dat ik **beter stop** met school

Ik ben bang dat ik **niet kan slagen** op het einde van het jaar
Ik **twijfel** over wat ik kan

**Prestatiekloof kan niet
verklaard worden door
individuele en familiale
factoren alleen**

Naast prestatiekloof is er ook etnische kloof in thuisvoelen op school, wat een cruciale factor is om te leren.

Deel II: Thuisvoelen en visies op diversiteit

Assimilationistisch, Kleurenblind of Intercultureel?

Assimilationistische ideologie en praktijk

Assimilationistisch

De enige socio-culturele achtergrond die ertoe doet is de Vlaamse/Waalse Belgische.

Als school hebben we de taak om iedereen te laten assimileren aan de Vlaamse/Waalse/Belgische cultuur.

Hoofddoeken zijn verboden
School 70

Wanneer uw kind enkel tijdens de schooluren Nederlands hoort, spreekt of leest, is het voor de school een onmogelijke opgave uw kind een behoorlijke kennis van het Nederlands bij te brengen.

School 70

Kleurenblinde ideologie en praktijk

Socio-culturele achtergrond en identiteiten doen er niet toe. Als school hebben we de taak om elke unieke leerling te ondersteunen en gelijk te behandelen, ongeacht afkomst.

23/09/2021

“We streven naar een school waar iedereen erkend en gerespecteerd wordt als een unieke persoon” School #24

“We focussen op studenten met verschillende talenten, zonder daarbij onderscheid te maken op basis van sociale achtergrond of culturele afkomst” School #41

Interculturele ideologie en praktijk

Intercultureel

Diverse socio-culturele achtergronden en identiteiten willen we erkennen en omarmen. Als school hebben we de taak om diverse leerlingen elkaar te laten ontmoeten en in dialoog te laten gaan.

Gegeven het multiculturele karakter van onze school, verbinden studenten en leerkrachten zich ertoe om culturele diversiteit te begrijpen en te waarderen.” School #31

“Onze school is een multiculturele school waar cultuur een belangrijke plaats inneemt en zichtbaar wordt door projecten, seminars en in de vrije ruimte” School #31

En, hoe zit het in jouw school / organisatie?

Assimilationistisch? Bv geen hoofddoek, alleen Ndl

Kleurenblind? Ieder kind is uniek, negeren van soci-culturele achtergrond en verschillen

Intercultureel? soci-culturele achtergronden en verschillen worden erkend en omarmd

23/09/2021

Deel II: Diversiteitvisies

Impact op Thuisvoelen

Celeste, Baysu, Phalet, Meeussen & Kende, 2019

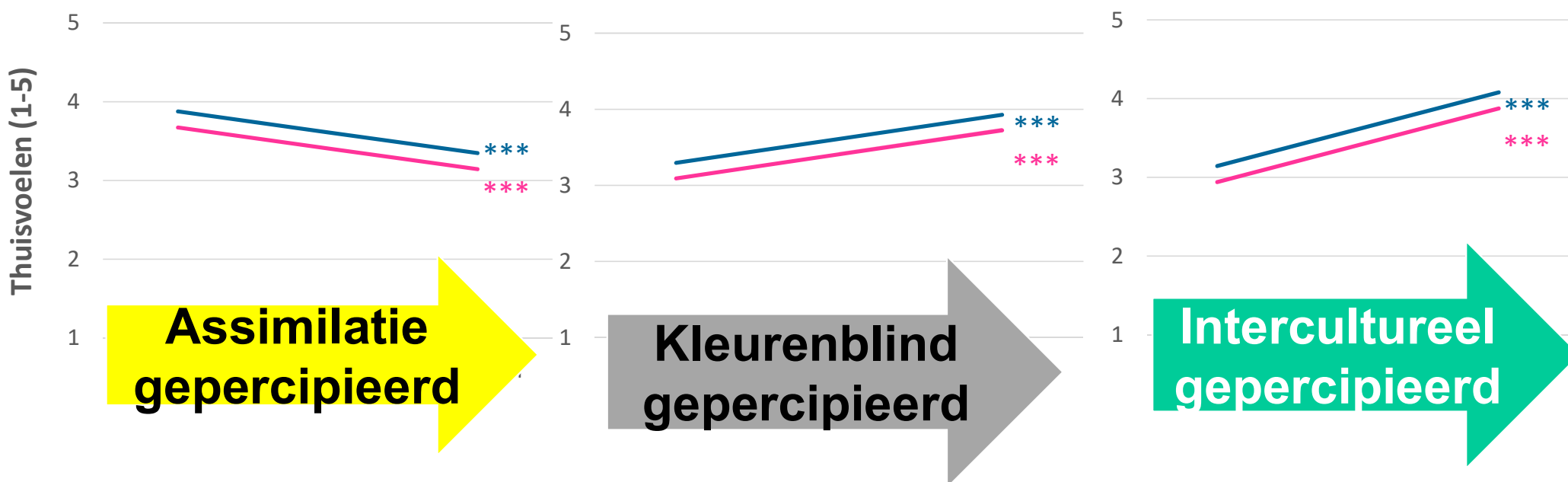

Impact op Thuisvoelen

 N = 1402 IIn
 in 8 scholen
 M leeftijd: 17j

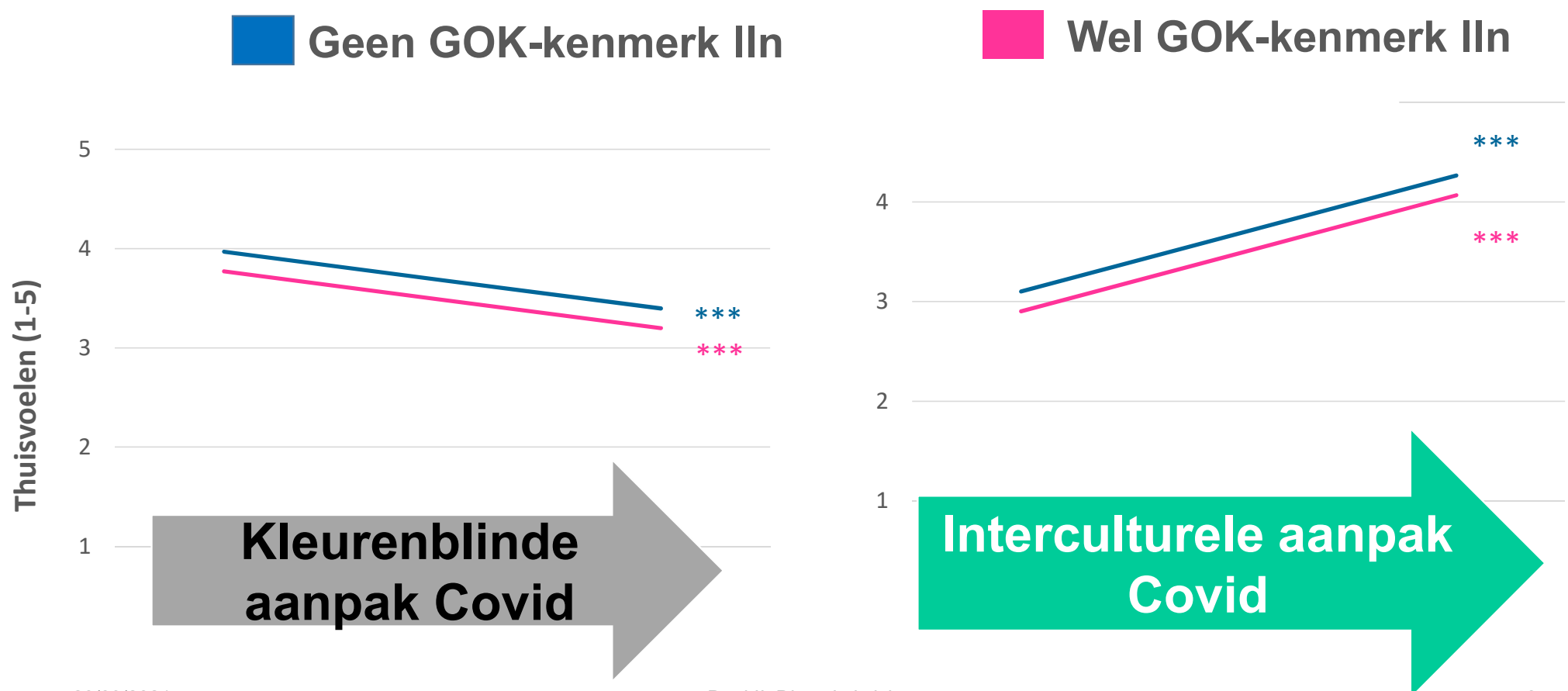
De Leersnyder, 2019

■ Geen M-A ■ Niet-Westerse M-A

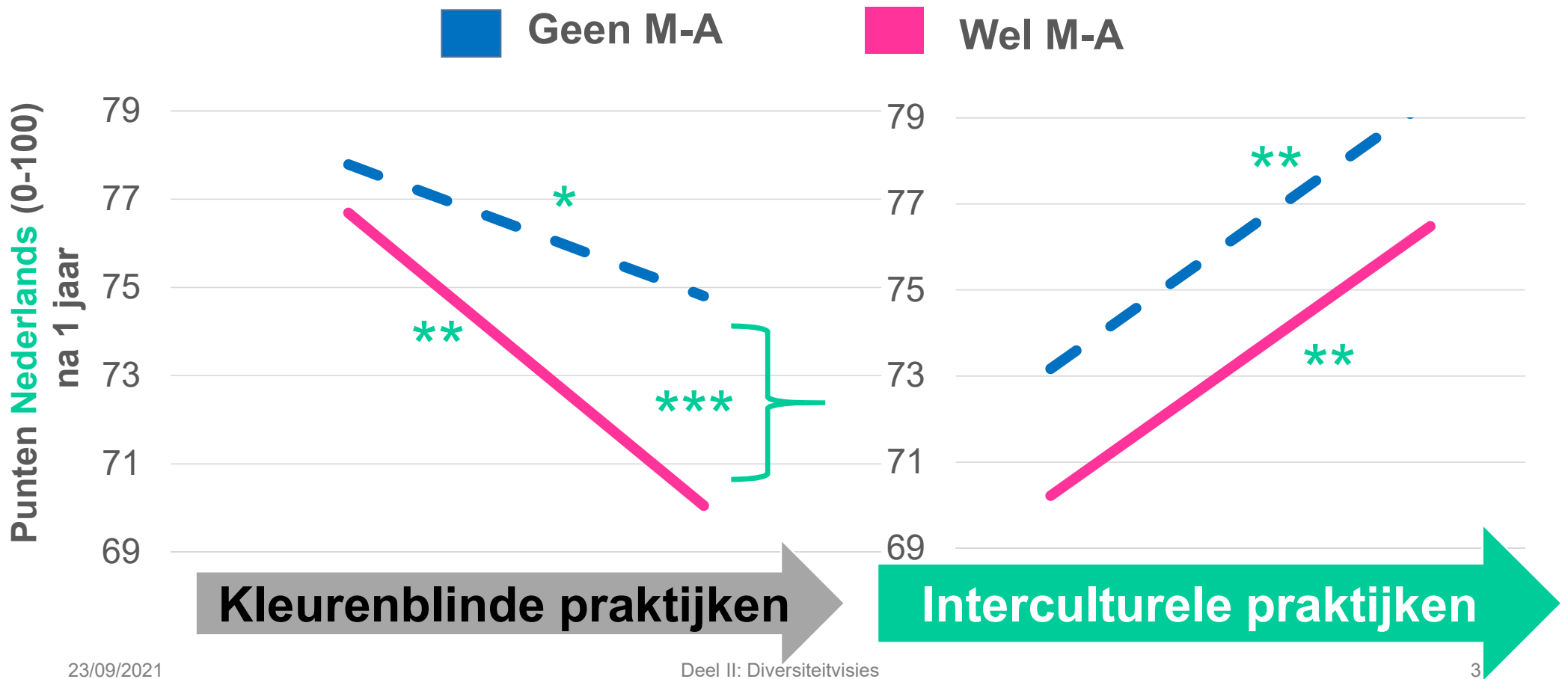
Impact op Thuisvoelen

De Leersnyder & Meeussen, 2020

Impact op punten

Celeste, Baysu, Phalet, Meeussen & Kende, 2019

Diversiteit ideologieën en praktijken kunnen een verschil maken van minimum 10% in de studieresultaten!

Kleurenblind

**Iedereen uniek en
gelijk, dat is toch
gewoon goed?**

Huh?

**Door verschillen te
erkennen krijgen we nog
meer stereotypen!**

Intercultureel

De psychologie achter de ideologie

Kleurenblind

Thuis taal en –cultuur worden niet (expliciet) erkend of gewaardeerd → geeft het signaal van niet thuishoren.

Intercultureel

Thuis taal en –cultuur worden expliciet erkend en gezien als positief, een meerwaarde → geeft het signaal van thuishoren op school.

De psychologie achter de ideologie

Kleurenblind

Moffelt structurele ongelijkheid weg:

- Leerling voelt zich niet begrepen want dagelijkse realiteit is anders
- School geeft geen taal of weerwoord aan vooroordelen in bredere maatschappij
- Moeilijkheden = geïnternaliseerd als probleem van individu

Intercultureel

Erkent structurele ongelijkheid en neemt positie in:

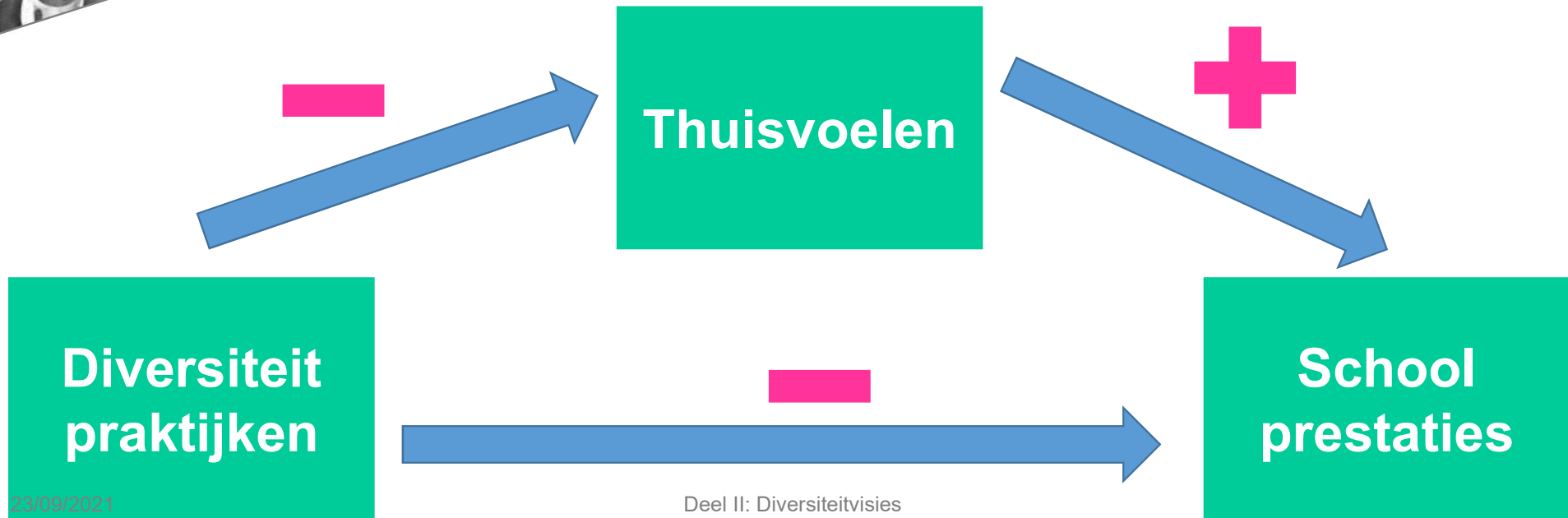
- Leerling voelt zich begrepen want afkomst speelt wél een rol
- School geeft taal om vooroordelen te benoemen en deze te counteren
- Moeilijkheden zijn 'logisch' en kunnen samen aangepakt worden

Mechanisme: thuisvoelen op school

Celeste, Baysu, Meeussen, Kende & Phalet, 2019

Kleurenblind

Socio-culturele achtergrond
doet er NIET toe

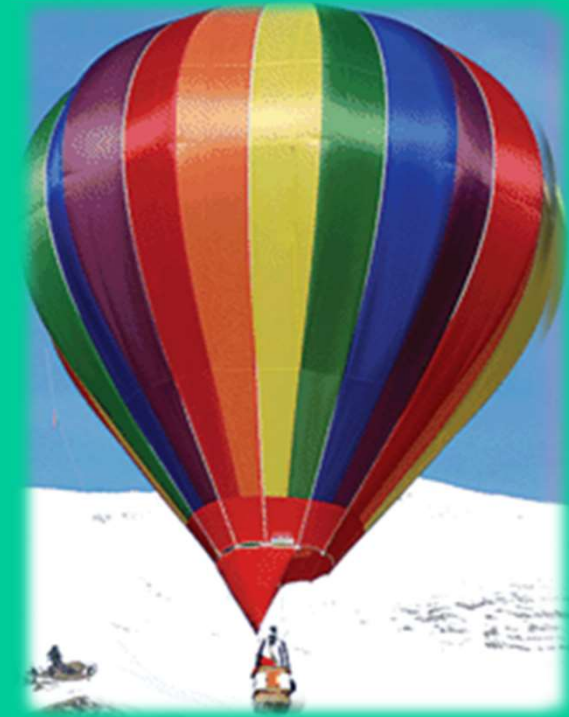

23/09/2021

Deel II: Diversiteitvisies

Kleurenblinde en assimilatie visies en praktijken ondermijnen thuisvoelen en prestaties van álle leerlingen

**Interculturele visie en
praktijken die erkennen
en waarderen laten
kinderen thuisvoelen en
(excel)leren.**

Deel III: Yes we can!

Expliciete signalen niet-thuishoren

- Straffen omwille van spreken van thuistaal
- Thuistaal geen plaats geven op school
- Thuistaal zien als deficiet

“Je bent zo slim als je rijkste taal!”
Prof. De Groot

Remediëringstraject Academisch Nederlands

Het project **Academisch Nederlands: remediëringstraject aan de UGent** heeft gezorgd voor de ontwikkeling en de implementatie van een cursussenreeks academisch Nederlands voor studenten in het hoger onderwijs. Tot de doelgroep van dit project behoren allochtone studenten met een goede dagelijkse kennis van het Nederlands, maar met onvoldoende schriftelijke en mondelinge vaardigheden om te kunnen omgaan met complexe theoretische, wetenschappelijke of academische teksten en taken. De cursus geeft de studenten een grondige voorbereiding op het taalgebruik in het hoger onderwijs en begeleidt hen actief in de loop van hun eerste jaar.

In vele voorgaande projecten was gebleken dat studenten geen nood hebben aan een taalcursus waarin spelling en zinsconstructie voorop staan, maar wel aan een

Expliciete signalen niet-thuishoren

'We find that the law reduces the secondary educational attainment of Muslim girls, and impacts their trajectory in the labor market and family composition in the long run. We provide evidence that the ban operates through increased perceptions of discrimination and that it reduces assimilation by casting religion and national identities as incompatible'

Volume 114, Issue 3 August 20

Political Secularis of the French Hea

AAAL ABDELGADIR ^(a1) and VAS
DOI: <https://doi.org/10.1017/S0>

Abstract

In response
policies to re
there is little
In this paper
the socioeco
attainment o
provide evid
national and

Export citation

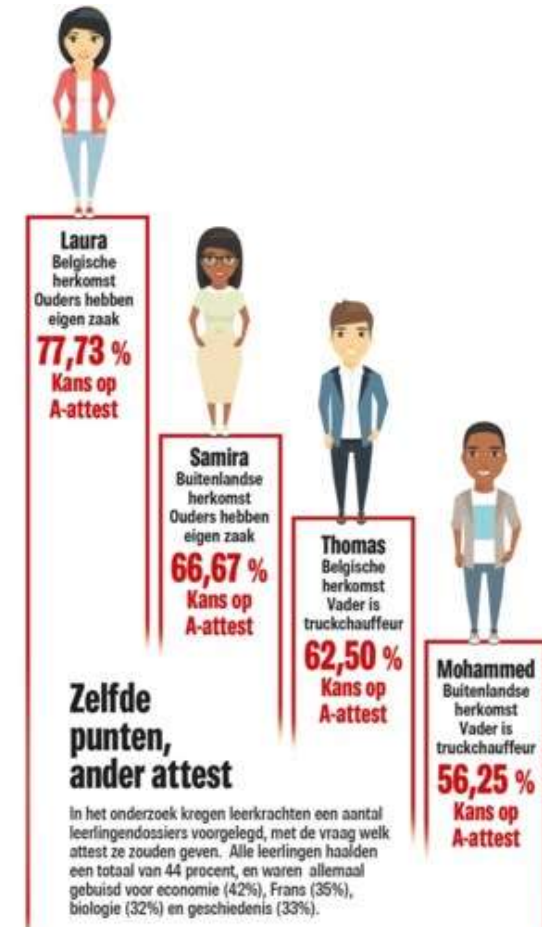
Request pe

Expliciete signalen niet-thuishoren

Discriminatie: ongelijk behandelen van personen of groepen op basis van kenmerken die niet relevant zijn in die situatie.

Vaak geworteld in vooroordelen.

Spelen een grote (vaak onbewuste) rol in evaluatie-processen

Expliciete signalen niet-thuishoren

Micro-agressies
zijn verdoken vorm
van racisme

Ook in termen van:

- Spreken voor
ander
- ‘zit in je hoofd’
- Victim-blaming

Impliciete signalen niet-thuishoren

Stout, Archie, Cross & Carman, 2018

- **Gebrek aan rolmodellen**
- Slechts 5 % van de leerkrachten hebben een migratie-achtergrond, waarvan 1% niet-westers
- in juni 2018 hadden slechts 2/365 afgestudeerde leerkrachten een niet-Westerse migratie-achtergrond

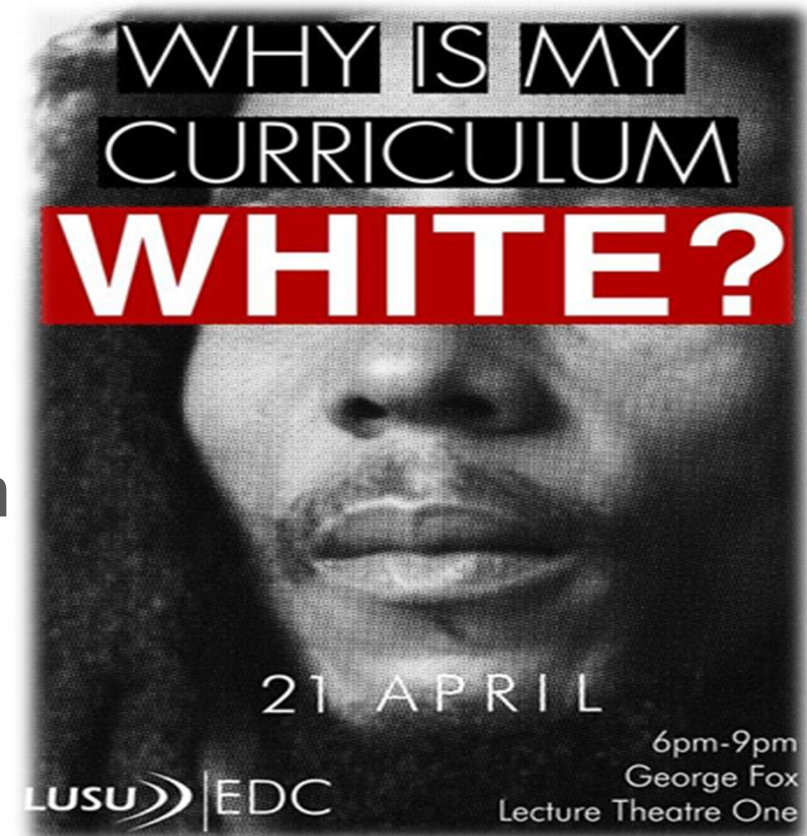
Table 4. Correlations between ethnic/racial faculty and student graduation by ethnicity/race ($n = 63$).

Faculty	Graduates					
	URM	American Indian or Alaska Native	Asian or Pacific Islander	Black or African American	Hispanic or Latino	White
URM	.831**	.039	.242	.749**	.373**	-.831**
American Indian or Alaska Native	.260*	.637**	.032	-.091	.225	-.260**
Asian or Pacific Islander	.359**	-.156	.589**	.313*	-.055	-.359**
Black or African American	.576**	-.112	-.074	.910**	.008	-.576**
Hispanic or Latino	.642**	.278*	.202	-.033	.906**	-.642**
White	-.810**	-.259*	-.233	-.667**	-.331**	.810**

* $p < .05$;
** $p < .01$.

Impliciete signalen niet-thuishoren

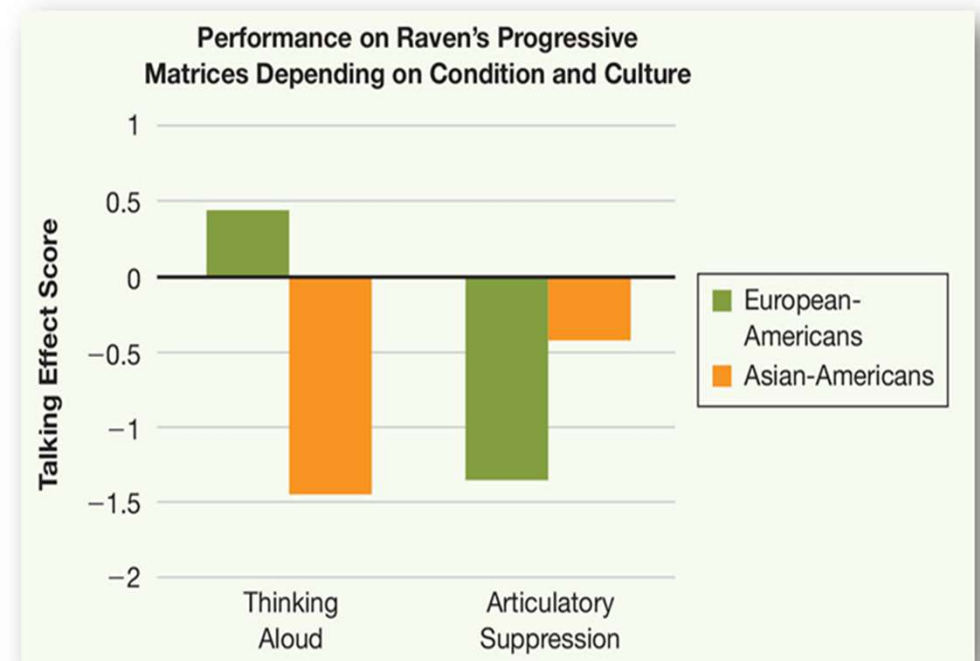
- Voorbeelden weerspiegelen realiteit niet
- Kennis(productie) wordt voorgesteld als 'neutraal'
- Niet-dominante perspectieven komen niet aan bod
- Kennis uit thuiscultuur wordt niet gezien als hulpbron bij leren

Impliciete signalen niet-thuishoren

- Verwachtingen leerkrachten vertrekken vanuit Westers perspectief
- Didactiek is afgestemd op witte minddenklasse kinderen

Kim, 2002

Impliciete signalen niet-thuishoren

- **Feesten krijgen geen aandacht**
- **Er zijn geen anderstalige boeken in bib/op leeslijst**
- **Personen uit gestigmatiseerde groepen worden stereotyp voorgesteld**
- **Er is geen representatie**
- **Etc.**

Simple 'Wise' Interventions

Walton & Wilson, 2018
Stephens, Hamedani, & Townsend, 2020

- **Principle:** “Changing students’ lay theories about ability and achievement to improve students’ academic outcomes”

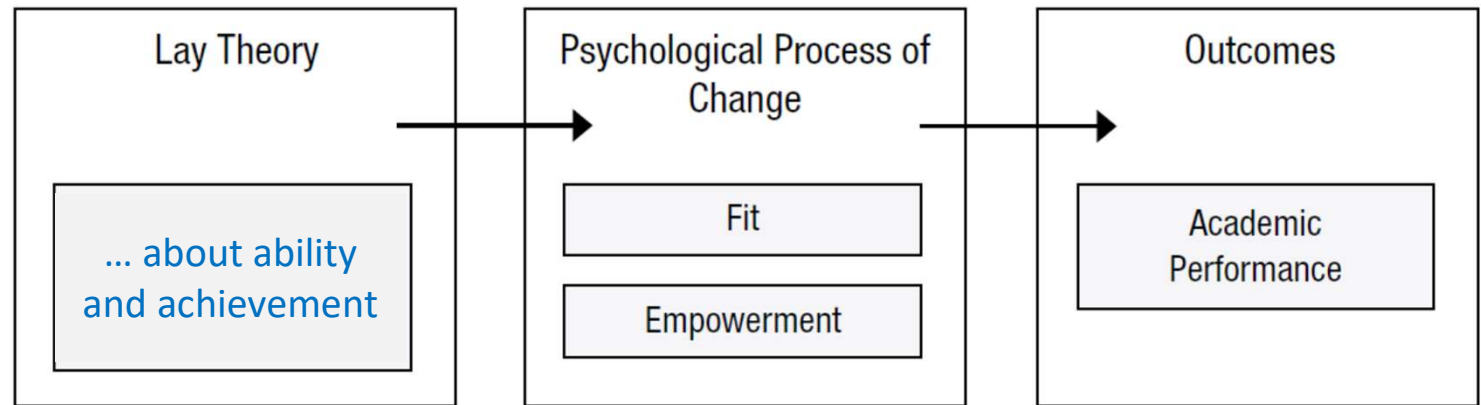
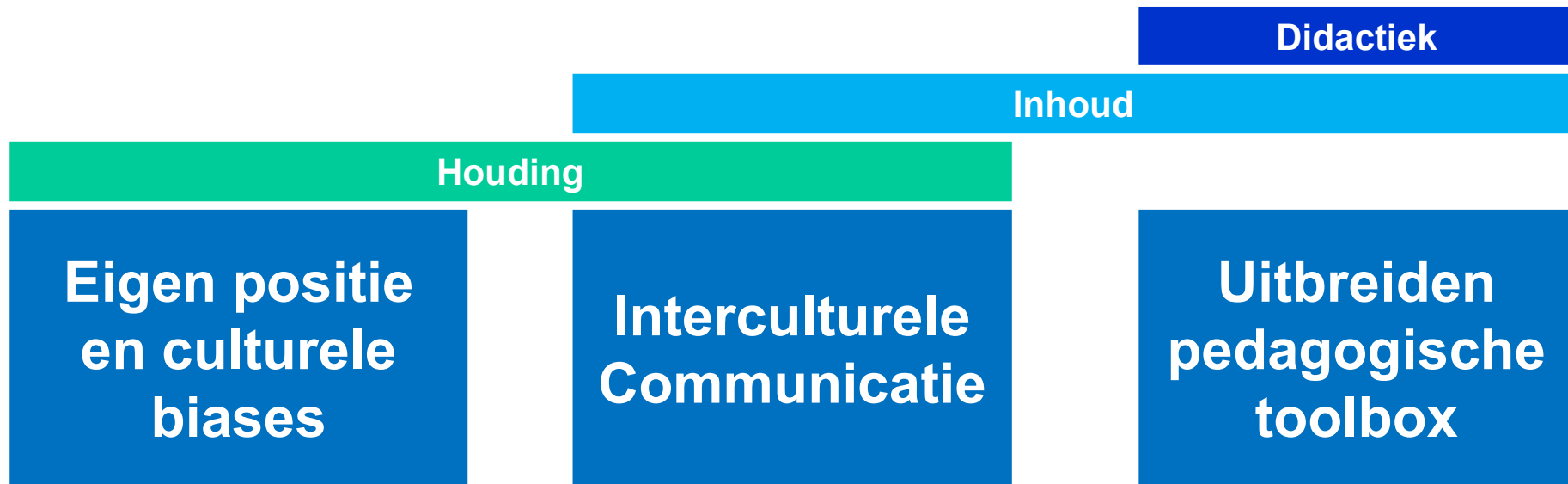

Fig. 1. Psychological processes by which a contextual theory of social-group difference improves academic performance.

De rol van de leerkracht

Morreel, Meeussen, Gundemir & De Leersnyder, 2021

- **Principe:** Train leerkrachten in omgaan met diversiteit in de klas

Elk van deze 3 aspecten is belangrijk!

Naar inclusie op ≠ domeinen

DOMEIN	1	2	3	4
SAMEN LEREN	Bewustzijn leerkracht	Educatie over ongelijkheid	Educatie over cultuur	
TAAL	Tijdens lessen	Buiten lessen	Contact ouders	
PARTICIPATIE	Coördinator	Verbinding gemeenschap	Leerlingen-raad	Schoolteam
IDENTITEIT	Beleving	Aanpak leerlingen	Individu vs groep	Kentekens
SAMEN LEVEN	Tradities	Feestdagen	Activiteiten	

Toolbox Interculturele Schoolcultuur

<https://youtu.be/uTmHGb9q0xc>

The screenshot shows a web browser window with the URL schoolzonderracisme.be/aanbod/ondersteuning/identiteit. The page features a navigation menu with 'HOME', 'NIEUWS', 'OVER ONS', 'CONTACT', and 'INLOGGEN'. A search bar and social media icons for Google and Facebook are also present. The main content area is titled 'SCHOOLBREDE ONDERSTEUNING' and includes a sub-header 'SCHOOLBREDE ONDERSTEUNING' with a red button 'Ontdek onze trajecten'. Below this is a horizontal menu with categories: 'IDENTITEIT', 'TAAL', 'SAMENLEREN', 'SAMENLEVEN', and 'PARTICIPATIE'. The 'IDENTITEIT' section is highlighted in orange and contains a fingerprint icon and the text: 'Identiteit is een dynamisch gegeven en een gelaagd concept. Naast culturele en religieuze invloeden, spelen persoonlijke, fysieke en sociaal-economische factoren een belangrijke rol. Alle jongeren willen meetellen, erkend en gewaardeerd worden om wie ze zijn. Deze erkenning als individu en als onderdeel van een meervoudige context, draagt bij tot de groei van een positieve identiteitsbeleving. In dit onderdeel willen we scholen inspireren om met het gegeven van deze meervoudige identiteit aan de slag te gaan. We gaan ook in op de rol die de vernieuwde eindtermen opnemen in dit verhaal.' Below the text is a 'Filter' button. At the bottom, there are three featured items: a 'TRAINING' with a group of students, a 'VERHALEN' video titled 'Deel III: Yes we can!' featuring a man speaking, and another 'TRAINING' with the 'rijkscentrum' logo.

23/09/2021

Deel III: Yes we can!

56

**1. Werken aan Thuisvoelen
op school is gelijke kansen
creëren, geen ‘pret-
pedagogie.’**

2. In diverse context kan thuisvoelen op school best bereikt worden vanuit interculturele visie.

**3. Het creëren van een
interculturele schoolcultuur
begint met aandacht voor
expliciete en impliciete
signalen van thuishoren .**

Dankjewel!

Jozefien.DeLeersnyder@kuleuven.be